

Bölüm 6 – Temel Bankacılık Ürün ve Hizmetleri

Bankalar ekonomik hayatın bir parçası olarak para ile ilgili her hususta müşterilerine farklı ürün ve hizmetler sunmaktadır.

1. Temel Mevduat Ürünleri

Fon fazlası olanlar ile fon eksiği olanlar arasında en uygun şekilde parasal aktarımın gerçekleşmesini sağlayan finansal araçlar olarak kaynakların büyük kısmını müşterilerden topladıkları mevduattan sağlarlar.

1.1 Vadesiz Mevduat

Bankanın izni aranmaksızın hesap sahibi tarafında istenildiği zaman kısmen veya tamamen çekilebilen, ihbar veya vade koşulu taşımayan ve faiz tahakkuklarını yılsonunda veya hesabın kapatılmasında yapılan mevduattır. Maliyetsiz kaynak olduğu için bankalar tarafından en önemli unsurlardandır.

1.2 Vadeli Mevduat

En basit haliyle paranızı belirli bir süre bankalara emanet ederek, bu süre sonunda faiz kazancı elde ettiğiniz mevduat hesabı türüne vadeli mevduat denir.

- Paranızı vadeli hesapta tutacağınız vade; günlük vadeli hesap, aylık vadeli hesap veya yıllık vadeli hesap olabilir.

- Vadesi gelmeden, yani banka ile anlaştığınız süreden önce, paranızın bir kısmını veya tamamını geri almak isterseniz faiz getirisi elde edemezsiniz.

Tabii nadiren bazı bankalar bazı vadeli mevduat ürünlerinde; vadeli mevduatınızın bir kısmını çektikten sonra kalan kısmı için faiz ödemesi yapabiliyor. Bankanızda böyle bir ürünü sorgulamanız, ilerideki ani ihtiyaçlarınızda faiz gelirinizi tamamen kaybetmeden paranızın bir kısmını kullanmanızı sağlar.

2. Temel Kredi Ürünleri

2.1. Nakit Krediler

Nakdi Krediler

Rotatif Kredi	İskonto Kredisi
Gün İçi Kredisi	Nakit Yönetimi Kredisi
Taksitli Krediler	Döviz Kredileri
Spot Krediler	Ticari Kredili Mevduat Hesabı
Yatırım Destek Paketi	Genç Girişimci Destek Paketi
Kadın Girişimci Destek Paketi	İhracata Tam Destek Kredi Paketi

- Rotatif Kredi

İşletmelerin nakit ihtiyacını anında karşılayabilmesi için 12 aya kadar vade imkânına sahip Borçlu Cari Hesap Kredisidir.

Özellikleri

-Maksimum vadesi ilk kullandırım tarihinden itibaren 12 aydır.

-BCH kredilerine aylık, 3 aylık sıklıklarda, devre sonlarında (mart, haziran, eylül ve aralık sonu), vade sonunda ve/veya hesabın kapanışında faiz tahakkuku yapılır.

- Gün İçi Kredisi

-Müşterinin gün içindeki çok kısa süreli nakit, provizyon açığı veya havale gibi ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak kullandırılan nakdî kredidir.

-Gün İçi Kredilerin vadesi bir gün olup riski gün sonunda kapatılır.

-Gün sonunda kapatılamayan krediler normal ticari kredi gibi işleme tabi tutulur.

-Gün İçi Kredisi'nden yararlanabilmek için müşterinin banka ile nakdî kredi geçmişinin bulunması gerekmektedir.

- Taksitli Kredi

-Kredi taksitler hâlinde geri ödenir.

-İşletmeye uygun ödeme planı belirlenebilir.

-Vade süresince faiz oranı değişmemektedir.

Para ile Satılamaz, çoğaltılamaz, paylaşılamaz.

Dr. Mehmet UÇAR tarafından tarafından hazırlanan ders notudur.

- Spot Kredi

-Kredinin kapanışına kadar faiz sabit kalmaktadır.

-Kredinin tutarı, uygulanacak faiz oranı ve vadesi kredinin kullanıldığı tarihteki piyasa koşullarına göre günlük olarak saptanır.

Genel İhtiyaçlar

- EYT Kredisi
- Tüketici Kredisi
- Bireysel Enerji Verimliliği Kredisi
- Enerji Verimliliği Yönetim Kredisi
- Konutlarda Isı Yalıtımı Kredisi
- Tüketici Avans Kredisi
- İpotekli Bireysel Finansman Kredisi
- Kredili Mevduat Hesabı
- Eğitim Kredisi
- Dijital Kredi

Taşıt

- Taşıt Kredisi
- Yeşil Taşıt Kredisi
- TOGG Taşıt Kredisi

İş Birliklerimiz

- KOSGEB Destek Kredileri
- Kredi Garanti Fonu
- TÜBİTAK İşbirliği
- İhracatı Geliştirme A.Ş.

Mesleklerle Özel Krediler

- Plaka Kredisi

Dış Kaynaklı Krediler

- Eximbank Kaynaklı İhracat Kredileri
- Ülke Kredileri
- Avrupa Yatırım Bankası (AYB) Kredileri

Çevresel Kredi Ürünleri

- Enerji Verimliliği Yatırım Kredisi
- Enerji Verimliliği İşletme Kredisi
- Yenilenebilir Enerji Yatırım Kredisi
- Yenilenebilir Enerji İşletme Kredisi
- Atık Su Arıtma ve Geri Kazanımı Yatırım Kredisi
- Atık Su Arıtma ve Geri Kazanımı İşletme Kredisi
- GES Çatı GES Lisanslı GES Yatırım ve İşletme Kredileri

Tarım Sektörü

- Hayvancılık ve Su Ürünleri Kredileri
 - Hayvansal Üretim Kredileri
 - Su Ürünleri Kredileri
- Mekanizasyon Kredileri
 - Tarımsal Mekanizasyon Kredileri
 - Küçük Ekipman Kredileri
 - Modern Basınçlı Sulama Kredileri
- Kartlar
 - Bankkart Başak
- Diğer Kredilerimiz
 - İşletme Edindirme Kredileri
 - Arazi Alım Kredileri
 - Hasat ve Pazarlama Kredileri
 - Üretim Destek Kredileri

Para ile Satılamaz, çoğaltılamaz, paylaşılamaz.

Dr. Mehmet UÇAR tarafından hazırlanan ders notudur.

2.2 Gayrinakdi Krediler

3. Temel Kredi Değerlenme Kuralları

Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesinde Dikkate Alınması Gereken Faktörler

Kredi kararına temel olan faktörlere kredilendirme ilkeleri denilmektedir. Kredilendirmede bu ilkelere uyulmasındaki amaç kredi riskini azaltarak doğru kredi kararını vermektir.

İngilizcilerinden dolayı 5C olarak bilinen ve Türkçe literatüre 5K olarak geçmiş bu faktörler: karakter (character), kapasite (capacity), kapital (capital), kefalet (collateral) ve koşullardır (conditions). Kredi talepleri değerlendirilirken bu faktörler sadece birine güvenmek yanlış kararlar alınmasına neden olabilir.

Para ile Satılamaz, çoğaltılamaz, paylaşılamaz.

3.1 Karakter (Moralite/Kişilik)

Kredi talep edenin borcunu geri ödeme konusundaki niyetini ifade eder. Karakter, kredi talep edenin itibarını, dürüstlüğünü ve ödeme alışkanlığı gibi tüm kişisel faktörleri içine alan geniş kapsamlı bir kavramdır. Başka bir ifade ile karakter, kredi müşterisinin kişiliğini yansıtacak şekilde tüm ticari geçmişini kapsayan, onun yükümlülüklerine karşı hassasiyetini ifade eden ahlaki sorumluluk düzeyini temsil etmektedir. Olumlu karaktere sahip borçlu, aldığı krediyi geri ödeyebilmek için elinden geleni yapacak ve bankayla açıklık ve dürüstlük ilkeleri çerçevesinde çalışacaktır. Diğer taraftan, krediyi alan bu krediyi ödeme konusunda yeterince dürüst değilse, banka ciddi problemlerle karşılaşabilecektir. Karakter hakkındaki bilgiler kredi talep edenin daha önceki kredi ilişkilerinden, müşterilerinden ve rakiplerinden sağlanabilir. Kredi talep edenin karakteri, bankalar tarafından kredilendirme kararlarında öncelikli olarak dikkate alınan bir faktördür. Öyle ki, genellikle bankalar karakter konusunda olumsuz bilgiler edindikleri müşterilerini diğer faktörlere bakmadan reddederler.

3.2 Kapasite

Krediyi talep edenin mali yönden krediyi geri ödeyebilme gücünü gösterir. Her ne kadar kredi taleplerinin değerlendirilmesinde karakter faktörleri önemli olsa da kredi talep edenin mali gücü de son derece önemlidir. Kapasite ve karakter faktörleri birbirini tamamlar niteliktedir. Sonuçta bir kredinin geri ödenmesi için sadece müşterinin iyi niyeti yeterli olmaz, buna ilaveten aldığı krediyi geri ödeyebilecek mali gücünün de bulunması gerekir. Krediyi alan bir firma faaliyetleri sonucu yarattığı kaynakla, varlıklarını paraya çevirerek ya da başka bir borç alarak da krediyi geri ödeyebilir. Ancak, bankalar diğer yollardan ziyade kredinin normal faaliyetler sonucu yaratılan fonlarla geri ödenmesini isterler ve bundan dolayı kredi taleplerini değerlendirirken firmanın gelir yaratma gücüne büyük önem verirler.

3.3 Sermaye (Kapital)

Krediyi talep edenin sermayesini diğer bir ifadeyle öz kaynaklarını ifade eder. Bir firmadaki öz kaynak tutarı, sahiplerin koymuş oldukları sermaye ve geçmiş dönemlerde yaratılarak firma bünyesinde bırakılmış fonlardan oluşmaktadır. Öz kaynaklar, faaliyetleri yerine getirebilmek için gerekli varlıkların elde edilmesinde bir kaynak olmalarının yanı sıra bankalar açısından firmaya verdikleri kredilerin bir güvencesidir. Diğer koşullar aynı kalmak koşuluyla öz kaynakları daha fazla olan bir firmanın kredi riski daha azdır. Bu nedenle bankalar kredi taleplerini değerlendirirken öz kaynakların yeterliliği konusuna büyük önem vermektedirler.

3.4 Teminat (Kefalet)

Talep edilen kredinin güvencesini oluşturur. Bankanın krediyi tahsil edememesi durumunda kredinin kapatılması için başvurabileceği teminatlar; maddi teminatlar (rehin, ipotek vb.) ve kişisel teminatlar (kefalet) olmak üzere iki şekilde olabilir. Kredi talepleri değerlendirilirken maddi teminatlarla ilgili olarak uzmanlar tarafından gerçek değerinin saptanmış olması, üzerinde haciz, ipotek gibi sınırlayıcı hakların bulunup bulunmadığı gibi hususlar incelenmelidir. Kişisel teminatlarda ise aynen krediyi talep edende olduğu gibi kefalet veren kişinin karakteri, borç ödeme yeteneği gibi hususlar araştırılmalıdır.

3.5 Koşullar

Genel ekonomik koşullarla, kredi talep edenin içinde bulunduğu sektörün durumunu ifade eder. Kredinin geri ödenmesi sadece yukarıda sayılan faktörlere değil, firmanın kontrolü dışındaki

Dr. Mehmet UÇAR tarafından tarafından hazırlanan ders notudur.

faktörlere de bağlıdır. Ekonomik konjonktür ya da sektördeki olumsuzluklar nedeniyle satışları azalan bir firma dürüst olmasına rağmen krediyi geri ödemede zorlanabilir. Bu nedenle, genel ekonomi ve sektöre ilişkin koşullar kredilendirmede göz önünde bulundurulması gereken temel ilkeler arasında yer almaktadır.

Kredi taleplerinin değerlendirilmesinde dikkate alınması gereken faktörlerle ilgili diğer bir yaklaşım da İngilizce ilk harflerinden dolayı CAMPARI olarak isimlendirilen ilkelere dayalı yaklaşımdır. Söz konusu ilkeler aşağıda yer almaktadır:

- Karakter (Kişilik)..... Character
- Ödeme yeteneği..... Ability to pay
- Kâr marjı.....Margin
- Kredi talebinin amacı.....Purpose
- Tutar.....Amount
- Geri ödeme planı.....Repayment
- Kredinin güvencesi.....Insurance

4. Temel Kredi Teminat Türleri

4.1 Maddi Teminatlar

- Likit Değerler Rehni (Nakit, Mevduat, Döviz Tevdiat, POS Blokesi, Hazine Bonosu, Devlet Tahvili, Eurobond, Repo, Banka Yatırım Fonları)
- Banka Teminat Mektubu/Kontrgarantisi
- Kambiyo Senetleri
- Alacağın/İstihkakın Temliki
- Taşınmaz İpoteği (Gayrimenkul, Gemi)
- Taşınır Rehni (Altın, Diğer Kıymetli Madenler, Hisse Senedi, Vesaik, Emtia, Ürün ve Mal, Taşıt, Plaka)
- Ticari İşletme Rehni
- Likit Değerlerin Rehni
 - Nakit Mevduat, Döviz Tevdiat Hesabı Rehni
 - POS Blokesi
 - Hazine Bonosu, Devlet Tahvili, Eurobond, Repo, Yatırım Fonları Rehni
- Banka Teminat Mektubu/Kontrgarantisi

Para ile Satılamaz, çoğaltılamaz, paylaşılamaz.

Dr. Mehmet UÇAR tarafından hazırlanan ders notudur.

- Bir başka bankanın teminat vermesi.

Kambiyo Senetleri

Alacağın/İstihkakın Temliki

Gayrimenkul İpoteği

Taşınır Rehni

- Altın Rehni
- Hisse Senedi Rehni
- Emtia, Ürün ve Mal Rehni
- Vesaik
- Taşıt ve Plaka Rehni

Ticari İşletme Rehni

4.2 Şahsi Teminatlar

Gerçek ve Tüzel Kişi Kefaleti

Mali durumu sağlam, moralitesi iyi, mal varlığı yeterli olan gerçek ya da tüzel kişiler kefil olarak alınabilir. Banka lehine kefalet imzası alınacak gerçek ve tüzel kişilerin öncelikle kredi ilişkisinde bulunan müşterilerden olması tercih edilir.

4.3 Teminatlara Marj Uygulanması

Bankalar teminata aldığı varlıkların tümü karşılığında kredi kullandırmazlar. Gelecekte oluşacak faiz, masraf gibi tahsil edilmesi gereken meblağlar için pay ayırırlar. Buna marj bırakma adı verilir.

5. Kredi Kartları

Kredi kartı bankalar veya finans kuruluşları tarafından müşterilere sağlanan, belirli bir kredi limiti dahilinde alışveriş yapmalarını ve nakit para çekmelerini sağlayan bir finansal araçtır. Kredi kartları plastik bir kart şeklinde gelir ve kart sahibinin kredi kartı şirketine belirli bir dönemde yaptığı harcamaları geri ödeme taahhüdüyle kullanılabilir. Kredi kartları hem fiziksel mağazalarda hem de çevrimiçi alışverişlerde kullanılabilir. Bu kartlar günlük hayatta yaygın olarak kullanılan bir ödeme aracıdır.

Kredi kartı aynı zamanda taksitli alışveriş, nakit avans, otomatik ödeme talimatı ve diğer finansal işlemleri gerçekleştirmeye de olanak tanır. Kredi kartları kişilerin acil nakit ihtiyaçlarını karşılamalarına ve büyük harcamaları taksitlendirerek kolaylıkla ödeme yapmalarına yardımcı olur. Özellikle seyahat, online alışveriş ve günlük yaşamda çeşitli harcamalar için kredi kartları yaygın bir tercihtir.

Para ile Satılamaz, çoğaltılamaz, paylaşılamaz.